REJESTR DOTYCZY: KASPRZYCKI Tadeusz Adam
ps.leg. "Zbigniew"

s/c ..... i .....

z d. .....

* 16 stycz. 1891 w Warszawa

kraj: POLSKA

-+ 4 grudn.1978 w Montrealu

kraj: KANADA

pochowany: spopielony, prochy przy kościele św.Andrzeja Boboli w Londynie

nr grobu: .....

Nr rejestracyjny
915 / 78

Nota zamieszczona:
w tomie .....
czesci .....

Indeks
Virtuti Militari

Copyright: 1970
B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

* Kombatant w Ameryce nr 89 " z żałobnej karty 10/ nr 89/
Dziennik Polski 1.6.1981 - nekrolog /złożenie prochów/
Tydzień Polski 30.5.1981 - " " "

Uwagi:

gen.dyw.

Nota:

Przypisy:

odzn. fr.L.H. kaw./1922/, a następnie 4, 3 i 2 kl,,, Corona Romania 3 kl., Gw. Rumunska 3 kl., czechosł. W.B. 3 kl., kor. Jugosł. 1 kl.
żona i syn w Kanadzie

Źródła i bibliografia:

znak rozpoznawczy

- ~~S.Łoza " Czy wiesz kto to jest" - nota biograficzna~~ 1o5
- Kwestionariusz dla Who's Who Among Poles z 1952 134
- W 50-lecie powstania WSW w Wie 235 289
- Kartoteka ofic.łączn. PKPR przy London Appointment Office
- Dziennik Polski 6.12.78 - wzmianka o smierci 4o2 18/6.XII.78/
- Legia Honorowa w Polsce s.48 214/ 48/
- Inst.J.Piłsudskiego, Londy pomoc.zrodła osobowe w zbiorowych tekach 435 / pomoc.zr.osob/
- Dziennik Polski 12.12.78 - nekrolog 18/12.XII.78/
- Ilustfow. Kronika Pieg.Pol. s. 22 grupa foto 3, sm 29 grupa foto 7. 219_A/s 22, grupa foto 3,
- Dziennik Polski 13.12.78 - nekrolog 18/13.XII.78/
- Tydzien Polski 16.12.78 - nekrolog / tekst jak w DP. z 12.12./ 47/16.XII.78/
- Tydzien Polski 6.1.7o - wspomnienie autorstwa St. Skwarczynskiego 47/6.I.79/

Zmarł gen. Kasprzycki

4 bm. zmarł w Montrealu po długiej chorobie gen. Tadeusz Kasprzycki, w chwili wybuchu wojny minister spraw wojskowych RP. Żył lat 87. Zostawił żonę i syna. 6/12 915

D.P. 12.12.78.

S. † P.

TADEUSZ ADAM KASPRZYCKI

GENERAŁ DYWIZJI

żołnierz Józefa Piłsudskiego, pseudonim „Zbigniew", dowódca kompanii kadrowej, komendant POW, dowódca 19 Dyw. Piechoty w Wilnie, minister spraw wojskowych 1935-39, odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy, współorganizator Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych Polskiego Uniwersytetu w Londynie, zmarł 4 grudnia 1978 w Montrealu, w Kanadzie, przeżywszy 87 lat.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę 16 grudnia o godz. 11 w kościele Św. Andrzeja Boboli, 1 Leysfield Road, W12, o czym zawiadamiają

ŻONA I RODZINA W KANADZIE
SYN, SYNOWA, WNUKI,
SIOSTRY I RODZINA W ANGLII

3226

S. † P. D.P. 13.12.78

Tadeusz KASPRZYCKI

GENERAŁ DYWIZJI

oficer Związku Strzeleckiego, komendant Związku Strzeleckiego w Szwajcarii, komendant 1. kompanii kadrowej, oficer Sztabu I Brygady Legionów, naczelny komendant POW, adiutant generalny Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa, absolwent Ecole Supérieure de Guerre i Szkoły Nauk Politycznych w Paryżu, szef oddziału III Sztabu Głównego, dowódca 19. Dywizji Piechoty, delegat do Komisji Rozbrojeniowej i Wojskowej Ligi Narodów, wiceminister i minister spraw wojskowych, internowany w Rumunii, osiedlił się w Kanadzie, członek Instytutu Józefa Piłsudskiego, odznaczony Virtuti Militari V kl., Komandorią Orderu Polski Odrodzonej, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych trzykrotnie, Złotym Krzyżem Zasługi, zmarł w Montrealu 4 grudnia 1978.

Cześć Jego pamięci!

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

3227

-P. 16/12

Ś. † P

TADEUSZ ADAM KASPRZYCKI

GENERAŁ DYWIZJI

żołnierz Józefa Piłsudskiego, pseudonim „Zbigniew", dowódca kompanii kadrowej, komendant POW, dowódca 19 Dyw. Piechoty w Wilnie, minister spraw wojskowych 1935-39, odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy, współorganizator Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych Polskiego Uniwersytetu w Londynie, zmarł 4 grudnia 1978 w Montrealu, w Kanadzie, przeżywszy 87 lat.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę 16 grudnia o godz. 11 w kościele św. Andrzeja Boboli, 1 Leysfield Road, W12. o czym zawiadamiają

ŻONA I RODZINA W KANADZIE
SYN, SYNOWA, WNUKI,
SIOSTRY I RODZINA W ANGLII

3226

"TP" 30/V/81

Prochy

Ś. † p.

TADEUSZA ADAMĄ KASPRZYCKIEGO

generała dywizji, dowódcy 1 Kompanii Kadrowej, oficera sztabu I Brygady Legionów 1914-1915, komendanta naczelnego POW 1915-1917, ministra Spraw Wojskowych 1936-1939, urodzonego w Warszawie 16 stycznia 1891, zmarłego w Montrealu w Kanadzie 4 grudnia 1978 zostały złożone przy kościele Św. Andrzeja Boboli w Londynie w dniu 23 maja 1981 w gronie najbliższej rodziny.

Mszę św. za spokój duszy zmarłego odprawił ks. kapelan Prałat W. S. Jarecki.

RODZINA

2523

w Kanadzie 4 grudnia 1978 zostały złożone przy kościele Św. Andrzeja Boboli w Londynie w dniu 23 maja 1981 w gronie najbliższej rodziny.

Mszę św. za spokój duszy zmarłego odprawił ks. kapelan Prałat W. S. Jarecki.

RODZINA

2523

-P 14/12

Ś. † P

TADEUSZ ADAM KASPRZYCKI

GENERAŁ DYWIZJI

żołnierz Józefa Piłsudskiego, pseudonim „Zbigniew", dowódca kompanii kadrowej, komendant POW, dowódca 19 Dyw. Piechoty w Wilnie, minister spraw wojskowych 1935-39, odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy, współorganizator Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych Polskiego Uniwersytetu w Londynie, zmarł 4 grudnia 1978 w Montrealu, w Kanadzie, przeżywszy 87 lat.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę 16 grudnia o godz. 11 w kościele św. Andrzeja Boboli, 1 Leysfield Road, W12. o czym zawiadamiają

ŻONA I RODZINA W KANADZIE

role specyficzny snobizm francus- Ale Schmidt, jezeli o SPD cho- ki, Rocard jest bowiem, w prze- ciwieństwie do Mitterranda i Mauroya, absolwentem narodo- wej szkoły administracji (ENA). Ciekawe jest również, że Mit- terrand, który późno w życiu do- łączył do socjalizmu, wybrał so- bie na najbliższych współpracow- ników dwóch politycznych wyrostków w socjalizmie. Maurcy to je- den, ale może jeszcze Mitterran- dowi bliższy jest Pierre Berem- govoy, którego mianował szefem personelu w Pałacu Elizejskim. sobie Schmidta i związania An-

"DP" 1/VI/81

Prochy

ś. † p.

TADEUSZA ADAMA KASPRZYCKIEGO

generała dywizji, dowódcy 1 Kompanii Kadrowej, oficera sztabu I Brygady Legionów 1914-1915, komendanta naczelnego POW 1915-1917, ministra Spraw Wojskowych 1936-1939, urodzonego w Warszawie 16 stycznia 1891, zmarłego w Montrealu w Kanadzie 4 grudnia 1978 zostały złożone przy kościele Św. Andrzeja Boboli w Londynie w dniu 23 maja 1981 w gronie najbliższej rodziny.

Mszę św. za spokój duszy zmarłego odprawił ks. kapelan Prałat W. S. Jarecki.

RODZINA

2523

D/P. 30.5.1981

Prochy

ś. † p.

TADEUSZA ADAMĄ KASPRZYCKIEGO

generała dywizji, dowódcy 1 Kompanii Kadrowej, oficera sztabu I Brygady Legionów 1914-1915, komendanta naczelnego POW 1915-1917, ministra Spraw Wojskowych 1936-1939, urodzonego w Warszawie 16 stycznia 1891, zmarłego w Montrealu w Kanadzie 4 grudnia 1978 zostały złożone przy kościele Św. Andrzeja Boboli w Londynie w dniu 23 maja 1981 w gronie najbliższej rodziny.

Mszę św. za spokój duszy zmarłego odprawił ks. kapelan Prałat W. S. Jarecki.

RODZINA

2523

S. † P

Tadeusz KASPRZYCKI

GENERAL DYWIZJI

oficer Związku Strzeleckiego, komendant Związku Strzeleckiego w Szwajcarii, komendant 1. kompanii kadrowej, oficer Sztabu I Brygady Legionów, naczelny komendant POW, adiutant generalny Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa, absolwent Ecole Supérieure de Guerre i Szkoły Nauk Politycznych w Paryżu, szef oddziału III Sztabu Głównego, dowódca 19. Dywizji Piechoty, delegat do Komisji Rozbrojeniowej i Wojskowej Ligi Narodów, wiceminister i minister spraw wojskowych, internowany w Rumunii, osiedlił się w Kanadzie, członek Instytutu Józefa Piłsudskiego, odznaczony Virtuti Militari V kl., Komandorią Orderu Polski Odrodzonej, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych trzykrotnie, Złotym Krzyżem Zasługi, zmarł w Montrealu 4 grudnia 1978.

Cześć Jego pamięci!

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

3227

Ś.p.Tadeusz Kasprzycki, jako Minister Spraw Wojskowych, był w stałym kontakcie ze Szkołą, niejednokrotnie reprezentował Pana Prezydenta R.P. na promocjach oficerskich. Był Patronem promocji oficerskiej 1934 r. Owiany sławą Dowódcy pierwszej Kadrowej.

Nr 47

GEN. DYW. TADEUSZ ADAM KASPRZYCKI

Dnia 4 grudnia 1978 r. zmarł w Montrealu, Kanada, gen. dyw. Tadeusz A. Kasprzycki, jeden z najbliższych podkomendnych i współpracowników Józefa Piłsudsiego w walce zbrojnej o Niepodległość.

Urodzony 16.I.1891 r. w Warszawie w wieku młodzieńczym studiował w Paryżu i w Genewie nauki społeczne i prawnicze, gdzie też w latach 1910-1914 należał do Związku Walki Czynnej, jako komendant Oddziału.

Po wybuchu wojny w 1914 r. został wyznaczony przez Komendanta Józefa Piłsudskiego dowódcą 1-ej Kompanii Kadrowej, na czele której 6 sierpnia 1914 r. przekroczył granicę rosyjską w marszu na Kielce. Później pełnił funkcję oficera operacyjnego sztabu 1-ej Brygady Legionów.

W latach 1916-1917 wyznaczony przez Piłsudskiego był organizatorem i komendantem Polskiej Organizacji Wojskowej (P.O.W.) w Warszawie i w Lublinie.

Po odzyskaniu Niepodległości od listopada 1918 r. pełni funkcję adjutanta generalnego Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza Józefa Piłsudskiego. W 1921 r. kończy kurs francuskiej Wyższej Szkoły Wojennej w Paryżu, oraz jednocześnie studia dyplomatyczne. Po powrocie obejmuje stanowisko Szefa III Oddziału Sztabu Głównego.

W 1927 r. jako młody pułkownik, zostaje wyznaczony na stanowisko dowódcy 19 dywizji Piechoty, będąc jednocześnie delegatem wojskowym Rzeczypospolitej na konferencję rozbrojeniową Ligi Narodów w Genewie.

W 1931 r. obejmuje stanowisko I-go Wiceministra Spraw Wojskowych, a w Maju 1935 r. po śmierci Piłsudskiego zostaje Ministrem Spraw Wojskowych, jako Jego następca. Pełni te obowiązki do 17 września 1939 r.

Po kampanii wrześniowej zostaje internowany w Rumunii wraz z Rządem Rzeczypospolitej. Po pobycie na Bliskim Wschodzie, po zakończeniu wojny jest jednym z organizatorów Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych Polskiego Uniwersytetu w Londynie. Następnie osiedla się w Kanadzie.

Gen. Kasprzyckiego znałem blisko pełniąc w ciągu prawie 3 lat obowiązki Szefa Sztabu dowodzonej przez niego 19 D. P., dawnej 1-ej Litewsko-Białoruskiej, w Wilnie. Wybitnie inteligentny, wszechstronnie uzdolniony, żywy umysł o rozległych zainteresowaniach, nie tylko wojskowych, dał się poznać i szanować jako wymagający dowódca, pozostawiający wiele inicjatywy i samodzielności swym najbliższym współpracownikom i podwładnym, lojalny jako przełożony i serdeczny kolega.

Jako I Wiceminister i następnie Minister Spraw Wojskowych był rzecznikiem modernizacji organizacji i ubrojenia Sił Zbrojnych szczególnie Broni Pancernej i Lotnictwa, ograniczony w realizacji swych zamiarów i projektów szczupłym budżetem wojskowym Rzeczypospolitej.

On też jako Minister Spraw Wojskowych w sierpniu 1939 w Paryżu rokował i podpisał w imieniu Polski układ wojskowy z ówczesnym Szefem Sztabu Francji gen. Gamelin, na mocy którego Francja zobowiązywała się rozpocząć generalną ofensywę przeciw Niemcom najpóźniej w 15-tym dniu własnej mobilizacji ogólnej.

Gen. Kasprzycki był jednym z czołowych polskich dowódców którzy w okresie wojen o odzyskanie i zapewnienie Niepodległości 1914-20 r. oraz w przygotowaniu Sił Zbrojnych do tragicznej kampanii Września 1939 r. odegrał czołową rolę.

W roku 1914 był pierwszym dowódcą kompanii a w 1939 r. ostatnim Ministrem S. Wojsk polskich Sił Zbrojnych.

Jego zasługi, możliwości i ew. błędy oceni historia.

Cześć pamięci zmarłego wiernego żołnierza Niepodległej Polski.

Jerzy Zawisza

78. 6.I 79

Gen. dyw. TADEUSZ ADAM KASPRZYCKI

Dnia 4 grudnia 1978 r. zmarł w Kanadzie generał dywizji Tadeusz Adam Kasprzycki przeżywszy 87 lat.

W młodzieńczym wieku, w latach 1910-1914, był członkiem Związku Walki Czynnej w Paryżu i w Genewie, gdzie był komendantem oddziału. Po wybuchu wojny w 1914 r. został przez komendanta Piłsudskiego wyznaczony na komendanta 1 kompanii kadrowej, na której czele przekroczył 6 sierpnia 1914 r. granicę rosyjską w marszu na Kielce. Później w Legionach pełnił funkcję operacyjnego adiutanta I brygady. W latach 1916-17 wyznaczony przez Piłsudskiego sprawował tajnie funkcję komendanta POW w Warszawie. W wolnej Polsce pełnił kolejno funkcje: adiutanta naczelnika państwa i naczelnego wodza, szefa oddziału III, Ścisłej Rady Wojennej, dowódcy 19 dyw. piech., wiceministra, a ostatnio ministra spraw wojskowych. W tym okresie ukończył w Paryżu francuską Wyższą Szkołę Wojenną i studia dyplomatyczne.

Omówienia i oceny tak obszernej i wszechstronnej działalności można by dokonać chyba tylko w monografii. Pisząc o śp. gen. Kasprzyckim wspomnienie, postaram się tylko scharakteryzować jakie momenty jego życia i wewnętrzne nakazy skłoniły go do mozolnej i wydatnej pracy dla Polski i stały się jej głównym motorem.

Moim zdaniem nie ulega wątpliwości, że podstawą, początkowym i trwałym motorem pracy dla Polski generała Kasprzyckiego była w latach jego pierwszej młodości podjęta i nieprzerwanie trwająca praca w ZWC i później w Legionach. Tym bardziej, że przez cały czas pracował w bezpośredniej zależności wprost od komendanta Piłsudskiego, którego wpływ niepodzielnie opanował jego młodzieńczy umysł i serce.

Przez cały czas swojej służby w I brygadzie prowadził dziennik nieomal nieprzerwanie z dnia na dzień od 6 sierpnia 1914 r. do 14 września 1915 r. i wydał go pt. „Kartki I brygady". Przytaczam dosłowne cytaty z tego dziennika jako świadectwo o słuszności mego twierdzenia, że ten krótki okres stanowił główną podstawę życiową zmarłego generała.

O pierwszym roku wojny generał Kasprzycki pisze w dzienniku:

„Ten okres pierwszej pracy wojennej był jakby ostatnim, wyższym rokiem Szkoły Strzeleckiej. Wykształcił on ostateczny typ żołnierza legionowego, żołnierza-ideowca, który wyrasta na specjalnym podłożu moralnym, dając mu zarysowany kierunek duchowy, hartując i krzepiąc charaktery. Był to dla każdego z nas rok najlepszy — szkoła wojny — szkoła życia".

„Obok wielu pięknych obyczajów taktycznych znajdujemy w życiu wojennym Legionów niejedną cenną wartość moralną, na którą jako przykład zapatrzyć się warto".

A gdy obywatel „Zbigniew" na czele 1 kompanii kadrowej stanął na granicy rosyjskiej z tą jasną świadomością, że nie prowadzi kompanii na niedzielne ćwiczenia strzeleckie lecz na prawdziwą wojnę przeciw Rosji, przemówił:

„Kompania baczność! Otrząsnąć z siebie powłokę pokoju — w imieniu Rządu Narodowego stan wojny. Przed nami ziemia od lat w niewoli. Idziemy ją wyzwolić. Od dziesiątków lat pierwszy oddział regularny wojska polskiego! Na cześć tej ziemi: Kompania w prawo patrz!

Coś pcha się ku gardłu".

Ten cytat świadczy dowodnie o tym, że generał Tadeusz Kasprzycki musiał żyć w myśl ducha i treści tego przemówienia ob. Zbigniewa.

A imię jego przeszło do historii, pomimo późniejszych najzaszczytniejszych godności przede wszystkim jako dowódcy 1 kompanii kadrowej.

Cześć jego pamięci!

Stanisław SKWARCZYŃSKI

W-52. SUBSCRIPTION ORDER FORM.

TAURUS (Publishers & Distributors) Ltd.
Subscription Department
95, Black Lion Lane, London, W.6.
England.

To be filled only by the addressee.
Przeznaczone tylko dla adresata.

Dear Sirs,

Please insert in the edition of WHO'S WHO OF POLISH ANCESTRY in various parts of the world AND OF POLES ABROAD my biography according to data supplied:
Proszę zamieścić w najbliższym wydaniu moją biografię na podstawie następujących danych:

1. **Full name (Surname first in block caps.)** KASPRZYCKI
Nazwisko i imiona (nazwisko literami blokowymi).
TADEUSZ ADAM

2. **Nationality** pol.
Obywatelstwo

3. **Year & place of birth** 16. I. 1891.
Rok i miejsce urodzenia

4. **Education (Degrees)**
Wykształcenie, tytuły naukowe, rok nadania, gdzie
1. Studia (historia, nauki społeczne) – Sorbona Paryż } 1910 – 1914.
Uniwers. w Genewie }
2. Szkoła Nauk Politycznych – Paryż } 1920 – 22.
3. Wyższa Szkoła Wojenna – Paryż }

5. **Profession**
Zawód generał Dyw. Bl.

6. **Present situation**
Obecne stanowisko(a)

7. **Outline of career (with dates of appointments)**
Ważniejsze stanowiska wraz z datami ich objęcia Komendant Nacz. P.O.W. (1915-18).
Dowódca 19 dyw. piechoty (Wilno 1926-29)
Minister Spraw Wojskowych (1935-39)
Adjutant Generalny Naczelnika Państwa (1918-19)

8. **Political Party**
Przynależność do partii politycznej

9. **Decorations**
Odznaczenia (podać rok nadania)

10. Principal works (scientific, literary, etc.) .....

Ważniejsze prace naukowe, literackie itp.

.....

.....

.....

.....

11. Family Background .....

Dane rodzinne

.....

12. Other facts .....

Ew. dane uzupełniające

.....

I enclose ..... **for** ..... **copy (ies)**

Załączam przedpłatę za egzempl.

All payments should be made by crossed cheque, Money Order or Postal Order payable to Taurus (Publishers & Distributors) Ltd. or their authorised representative.

Wpłaty dokonywane być winny czekiem, money order lub postal order (crossed) wystawionym na Taurus (Publ. & Distr.) Ltd. lub poza W. Brytanią na autoryzowanego przedstawiciela, legitymującego się upoważnieniem firmy Taurus Ltd.

Price of one copy with postage:

Przedpłata za egzemplarz wraz z przesyłką

Gt. Britain & Sterling area:

£ 1.5.0.

U.S.A., Canada & Dollar area:

$ .....

.....

.....

Signature .....

Podpis

Present address 454 Upper Richmond Rd

Obecny adres London. S.W.5

.....

.....

Date 9 VI 52

Data

IMPORTANT

Ważne — uwaga

Owing to the increasing costs of paper and printing, the above prices are subject to alteration after the date

of 15 July, 1952

Wobec przewidywanej zwyżki cen papieru i druku, podana powyżej wysokość opłaty za egz. subskrypcyjny obowiązuje tylko w wypadku gdy wpłata dokonana będzie

do .....

FOR EDITOR'S USE ONLY

Name	Name
.....	.....
.....	.....
Geographical Index	Professional Index
.....	.....

KASPRZYCKI Tadeusz Hołam V

4 Nevern Road 16.1.1891

S. W. 5.

Gen. Dyw. P. K. P. A – kw. 50

Ang. uczy się.